

پرونده «جام جم» برای نخستین جشنواره شعر و موسیقی سنتی ویژه اقوام ایرانی

وحدت اقوام در ضیافت موسیقی نواحی

صفحه ۸

نگاهی به آلبوم «دست کوثر» که توسط هنرمندان سنی ترکیه عرضه شده است

اهل بیت
محور اتحاد اسلامی

مهر ۱۱

در گفت وگویی «جام جم» با آهنگساز سریال «عاشورا» بررسی شد

تاثیرگذاری فرهنگی
با موسیقی مذهبی

مهر ۶

نگاهی به فیلم «بی مادر» ساخته مرتضی فاطمی

قربانی شخصیت های
پرداخت نشده

مهر ۱۰

زاویه دید

مروری بر برخی قطعاتی که در وصف پیامبر اکرم (ص) خوانده شدند

وحدت بخشی مرد خورشید

او که سابقه چند همکاری با علی معلم را دارد، چند سال پیش به مناسبت بعثت پیامبر اکرم (ص) نیز یک قطعه موسیقی به نام «حضرت باران» با شعری از علی معلم و آهنگ و تنظیم خودش منتشر کرد. او تاکنون برای این قطعه موسیقی چند ویدئو مختلف نیز تولید کرده است.

محمد (ص) / حامد زمانی

قطعه «محمد (ص)» اثری سه زبانه با صدای حامد زمانی است که سال ۹۲ به مناسبت میلاد پیامبر اکرم (ص) توسط گروه تولیدات موسیقی و سرود بسج صداوسیما منتشر شد. این قطعه را حامد زمانی آهنگسازی کرده و به سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی خوانده است. شعر بخش فارسی قطعه محمد (ص) را قاسم صرافان و حسین رستمی، شعر عربی را مرتضی آل کثیر و شعر بخش انگلیسی آن را محسن راجردی سروده است. همچنین تنظیم این اثر بر عهده نیما نورمحمدی بوده و مسعود جهانی کار میکس و مسترینگ آن را انجام داده است.

امیر کریمی

امیر کریمی خواننده موسیقی پاپ کشورمان که عمده فعالیتش در اواخر دهه ۷۰ و ۸۰ بود، سال ۷۸ آلبوم «غریبه» را منتشر کرد که در آن یک قطعه به نام «مرد خورشید» در وصف پیامبر اکرم (ص) اجرا کرد. موسیقی و تنظیم این قطعه برعهده دکتر محمدرضا چراغعلی بود و ترانه کار را سعید امیراصلانی سرود. این اثر موسیقایی در سه وضعیت بیان کننده دوران پیامبر است. مرحله نخست به دوران قبل از پیامبر که سیاه و تاریک است، اشاره می کند؛ مرحله دوم به زمانی که پیامبر در غار حرا مستقر می شود، می پردازد و در نهایت در مرحله سوم به مبعوث شدن و به پیامبری رسیدن حضرت محمد (ص) اشاره می کند.

پیامبر اسلام در زیباترین قالب های شعری و موسیقایی پرداخته است. چهار قطعه «غار حرا»، «معلم»، «مناجات» و «با مصطفی» از آلبوم اول او به نام «المعلم» است. همچنین سه قطعه به نام های «امت من»، «یا رسول...» و «محمد» مربوط به آلبوم دوم او به نام امت من است و قطعه «به سویم آمدی» از آلبوم «هر کجا که هستی» است.

«حضرت باران» / مجید اخشابی

مجید اخشابی، خواننده پاپ تاکنون قطعات مذهبی مختلفی را در ستایش ائمه و اهل بیت (ع) خوانده است.

کرده است. این خواننده قطعاتی همچون «محمد رسول...»، «مدد مدد»، «یا رسول... بی قرارم»، «یا رسول... دخیل» و «یا رسول... مدد، یار می گوید...» را منتشر کرده و همچنین قطعه «یا رسول... یا شای مدینه» را با همراهی سامی یوسف منتشر کرده است.

سامی یوسف

سامی یوسف تهیه کننده، آهنگساز، ترانه سرا و خواننده و فرزند استاد بابک رادمنش تاکنون هشت قطعه در وصف پیامبر اکرم (ص) اجرا کرده است. سامی یوسف در این آثار از وجوه مختلف به طرح ابعاد شخصیتی

که وی برای پیامبر اجرا کرد، قطعه «زنگ شتر» از آلبوم غیررسمی وی به نام «در پی خدا بود»، عبداللهی این قطعه را با گویش محلی بندری اجرا کرد و همچنین در همین آلبوم یک قطعه بی کلام با نام «محمد» داشت. دومین قطعه ای که مرحوم عبداللهی برای حضرت محمد (ص) اجرا کرد، قطعه «محمد جان» بود که سال ۷۴ با شعر، موسیقی و دکلمه خودش منتشر شد.

پیام عزیزی

پیام عزیزی جزو خوانندگانی است که بیشترین قطعات را برای پیامبر اکرم (ص) با زبان های عربی و فارسی اجرا

پیامبر اکرم (ص) آخرین فرستاده خداوند، مهم ترین تأثیر را در زندگی بشریت داشت و مسیر تاریخ را از تاریکی به روشنایی کشاند. نور وجود ایشان ماه مجلس همه عالمیان است و تأثیر بسیار شگرفی نیز در عرصه هنر و موسیقی داشته، تا آنجا که خوانندگان بسیاری برخی آثار خود را در وصف این بزرگ عالی مرتبه اجرا کرده اند. برخی خوانندگان نسل قدیم و نسل جدید، از روی عشق بی کرانشان نسبت به پیامبر امت اسلام، قطعاتی را به ایشان تقدیم کرده اند. آثار این خوانندگان چه در بدو انقلاب و چه پس از ماجرای هتک حرمت پیامبر (ص) در یک دهه اخیر، بسیار تأثیرگذار بوده و عده ای از آنها به خاطر چند زبانه بودن شان، مردمی از کشورهای عربی یا کشورهای انگلیسی زبان را هم به خود جذب کرده اند. در ادامه برخی از معروف ترین این قطعات را بررسی کردیم.

«وحدت، فرهاد مهرداد

«وحدت» یا «والا پیامدار» با شعری از سیاوش کسرایی، آهنگ اسفندیار منفردزاده و صدای زنده یاد فرهاد مهرداد، معروف ترین قطعه موسیقی است که در حمد و ثنای پیامبر اکرم (ص) اجرا شده و برجاشیه ترین آنها نیز هست. منفردزاده قطعه وحدت را در روز یکشنبه ۲۲ بهمن ۵۷ ساخت و در روز ۲۵ بهمن با صدای فرهاد ضبط کرد و آن را در روز پنجشنبه ۲۶ بهمن که مصداق باتولد پیامبر اسلام بود، برای بخش به تلویزیون برد. فرهاد در مورد ضبط این قطعه گفته است: «وحدت یا محمد را باید حد کمال شعر و موسیقی به شمار آورد. ضبط این ترانه صدای مرا خسته کرد چون می خواستم آن را با تمام وجود بخوانم.» این قطعه موسیقایی در ماه های اول انقلاب بارها از تلویزیون و رادیو بخش شد ولی پس از مدتی این اثر نیز همچون سایر آثار فرهاد از فهرست قطعات تلویزیون کنار رفت. در سال های اخیر نیز این قطعه موسیقایی بارها از شبکه های مختلف تلویزیون بخش شده و خوانندگان مختلفی نظیر نیما مسیحیان را بازخوانی کرده اند.

علیرضا افتخاری

علیرضا افتخاری آلبوم «عطر مهر» را سال ۸۶ توسط مرکز موسیقی و از تولیدات حوزه هنری منتشر کرد که یک قطعه این آلبوم به نام «گل محمدی» در وصف پیامبر اکرم (ص) اجرا شد. این قطعه با شعری از علیرضا فروزه، آهنگسازی فریدون خشنود و تنظیم بهرام دهقانپار منتشر شد.

ناصر عبداللهی

زنده یاد ناصر عبداللهی در کارنامه هنری خود دو قطعه برای حضرت محمد (ص) اجرا کرد. نخستین قطعه ای

آیینته شعر فارسی از خاتم انبیا
محبوب رب العالمین

گفتن و سرودن از پیامبر اعظم (ص) از سخت ترین کارهایی است که اهالی شعر و ترانه با آن روبه رو هستند، زیرا معتقدند که ارائه اثری در مدح بهترین بنده خدا، جرأت و جسارتی وصف نشدنی می خواهد.

اما از دیرباز بسیاری از شاعران پارسی گو نسبت به ترسیم زوایای شخصیت پیامبر اسلام (ص) توجه داشته اند و می توان در میان متون کلاسیک شعر فارسی اشعار بسیاری درباره ایشان پیدا کرد.

یکی از بهترین نمونه های اشعار نغزی شک از مولانا است:

هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست/ ما به فلک می رویم عزم تماشا کراست

ما به فلک بوده ایم یار ملک بوده ایم/ باز همان چارویم جمله که آن شهر ماست خود ز فلک برتریم وز ملک افزون تریم/ زین دو چرا نگذریم؟! منزل ما کبریاست گوهر پاک از کجا! عالم خاک از کجا! بر چه فرود آمدیت؟ بار کنید این چه جاست؟

یخت جوان یار ما، دادن جان کار ما/ قافله سالار ما فخر جهان مصطفاست یا جامی، شاعر قرن ۹ مقلب به خاتم الشعراء وصف پیامبر اسلام (ص) سروده: مصطفای جان صفای دو رخ و لعل تو آل/ ایرو و خال سیاه تو هلال است و بلال صورت بینی سیمین تو اشک نبی است/ که رخت گشته دو نیمه است ازو ماه مثال

طرف رویت به خط سبز بود لوح کلیم/ که برو کرده ید... رقم آیات جمال نیست گنجایی مستقل و ماضی ما را/ مرکز همزت ما نیست به جز نقطه و خال عطار نیشابوری نیز در وصف مبعوث شدن پیامبر این گونه سروده است:

یک شبی در تاخت جبریل امین/ گفت ای محبوب رب العالمین صد جهان جان منتظر بنشسته اند/ در گشاده دل بتودر بسته اند

هفت طارم را ز دیدارت حیات/ تا برآی زین رواق شش جهات

انبیا را دیده ها روشن کنی/ قدسیان را جان ها گلشن کنی ناصر خسرو قبادیانی اما در مثنوی اشاره به رحمت خداوند با فرستادن پیامبر اکرم (ص) برای رسالت شعری سروده است:

گزینم قرآن است و دین محمد/ همین بود از بزرگترین محمد یقینم که من هردوان را بورزم/ یقینم شود چون یقین محمد کلید بهشت و دلیل نعیم/ حصار حصین چیست؟ دین محمد محمد رسول خدای است ز من/ ما/ همین بود نقش نگین محمد اما حسن ختام این متن را به لسان الغیب حافظ اختصاص می دهیم که غزل جادوانه ای در وصف پیامبر مهربانی دارد.

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد/ دل ریمده ما را انیس و مؤنس شد نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت/ به غمزه مسأله آموز صد مدرس شد طرب سرائی محبت کنون شود معمور/ که طاق انبوی یار منش مهندس شد بوی اول بیمار عاشقان چو صبا/ فدای عارض نسرین و چشم ترنگس شد بصدر مصطفی ام، می نشاند انکون یار/ گدای شهر نگه کن که میر مجلس شد لب از ترشح می ی پاک کن ز بهر خدا/ که خاطرم به هزاران گنه موسوس شد کرشمه تو شرابی به عاشقان پیمود/ که علم بی خبر افتاد و عقل بی حس شد خیال آب خضر بست و جام کخسرو/ به جرعه نوشی سلطان ابوالوارس شد چو زرخرید و جود است شعر من آری/ قبول دولتیان کیمیای این مس شد